

Broj: 03-23.1-11-37/20
Sarajevo, 22.07.2020.god.

PRIMLJENO: 24-07-2020			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3-	50-18-	1545	/20

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj - april/travanj 2020. godine, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj - april/travanj 2020. godine.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – april/travanj 2020. godine

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

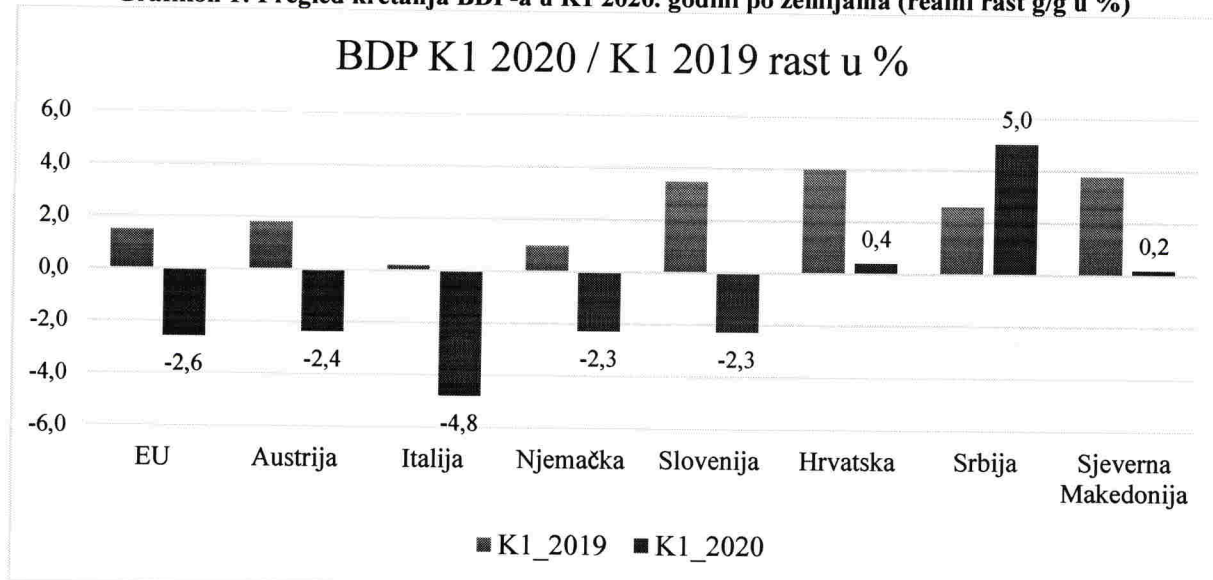
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

U vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci nacionalnih računa za K1 2020 godine u Bosni i Hercegovini nisu bili raspoloživi za upotrebu što je u velikoj mjeri umanjilo mogućnost potpuno precizne analize ekonomskih kretanja u zemlji. No, unatoč tome na osnovu kratkoročnih ekonomskih pokazatelja u zemlji i inostranstvu procijenjuje se da je tokom posmatranog perioda došlo do slabljenja ekonomske aktivnosti u odnosu na isti period prethodne godine. Naime, ako se ima u vidu da vanjsko okruženje predstavlja veoma važnu strukturalnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, vrijedi istaći da je prema podacima EUROSTAT-a u zemljama EU27 registrirano smanjenje ekonomskog rasta od 2,6% u odnosu na K1 prethodne godine.¹ Grafički prikaz kretanja BDP-a u zemljama EU koje istovremeno predstavljaju i glavne trgovinske partnere za Bosnu i Hercegovinu prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 1: Pregled kretanja BDP-a u K1 2020. godini po zemljama (realni rast g/g u %)

Izvor: EUROSTAT i nacionalni statistički zavodi

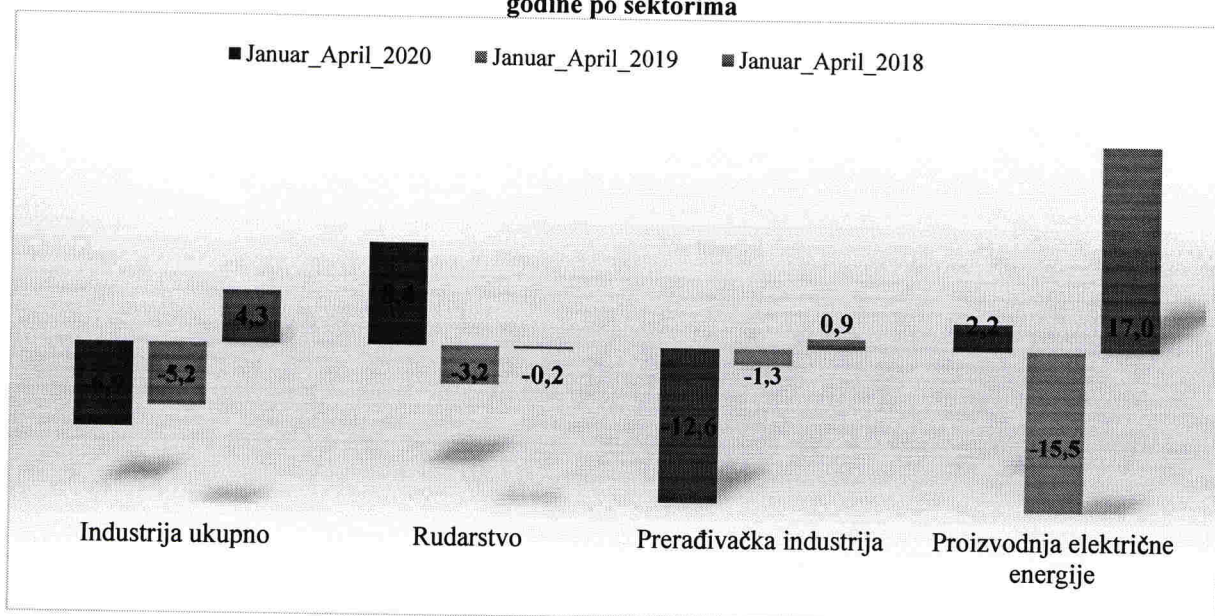
¹ EUROSTAT, News Release, „Preliminary flash estimate for the first quarter 2020“, 74/2020 – 30 April 2020.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Statistički podaci BHAS-a o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2020. godini ukazuju na nastavak negativnog trenda iz prethodne godine koji je dodatno intenziviran usljed širenja globalne pandemije virusa Covid-19. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-april 2020. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od oko 7% u odnosu na isti period prethod godine, dok je pad u aprilu u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio skoro 16%³.

Grafikon 2: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje za period januar-april 2020. godine po sektorima

Izvor: BHAS

Ako se kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje posmatra po sektorima vidljivo je da pad proizvodnje u najvećoj mjeri posljedica smanjenja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 12,6% u odnosu prva četiri mjeseca 2019. godine, dok je pad u aprilu mjesecu iznosio čak 25%. Ovaj pad proizvodnje je prilično razumljiv ako se ima u vidu struktura prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini koja je prilično izvozno orijentisana i našla se na direktnom udaru usljed širenja pandemije Covid-19. Tako su najznačajnija smanjenja proizvodnje registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-april 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

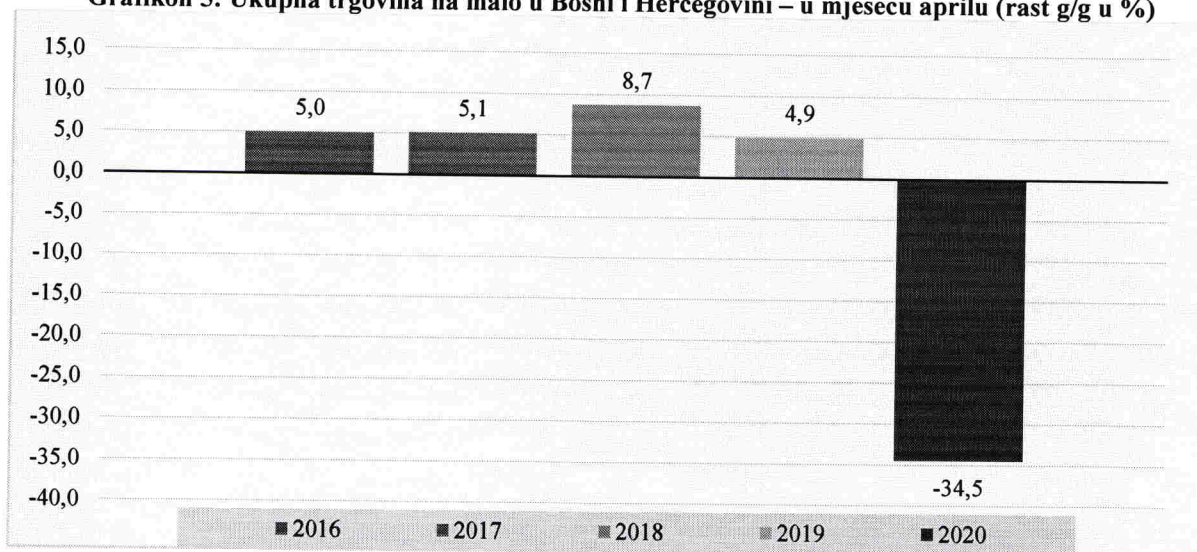
³Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za april 2019. godine-prethodni podaci“, 26.05.2020. godine.

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za period januar - april 2020. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni pad prometa od 7,1%⁴. Ovom padu je svakako najviše doprinjelo privremeno zatvaranje pojedinih maloprodajnih objekata u martu i aprilu 2020. godine zbog sprečavanja širenja virusa COVID-19. Ukoliko se posmatra samo mjesec april vidljivo je da je zabilježen evidentan realni pad ukupne trgovine na malo koji je iznosio 34,5% (g/g). Smanjenje je registrovano kod trgovine na malo motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) od 45,6% kao i kod trgovine na malo (osim trgovine motornim gorivima u s.p.) gdje je zabilježen pad realnog prometa iznosio 31,1%.

Pored navedenih do pada je došlo i u svim pojedinačnim kategorijama trgovine na malo, pa je tako trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u mjesecu aprilu zabilježila pad od 21,4%, dok je istovremeno trgovina na malo neprehrambenim proizvodima smanjena za 38,1%. U aprilu 2020. godine u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima je ostvaren pad u trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 47,9%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 47,3%, prometu informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 36,8%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 31,9%, te u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 9,8%.

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu aprilu (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

U posmatranom periodu je pored gore navedenih došlo i do pada u prometu na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. od 86,3%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. od 49,7%, trgovini u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 16,2%, u prometu na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 46,2% te kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. gdje je zabilježen pad od 51,4%.

⁴ Izvor podataka: BHAS

Podatak o prosječnoj neto plati za april nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na prvi kvartal 2020. godine. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u martu 2020. godine iznosila je 950 KM i nominalno je veća za 4,8% u odnosu na mart 2019. godine. U prosjeku perioda I-III 2020. godine prosječna isplaćena neto plata je iznosila 945 KM i nominalno je uvećana za 4,5% u odnosu na I-III 2019.

Posmatrajući nominalni rast neto plata po djelatnostima najveće stope rasta neto plate su bile u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (7,4% g/g), umjetnosti, zabave i rekreacije (7,1% g/g), građevinarstvu (6,3% g/g), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (5,8% g/g). S druge strane, prosječne neto plate u pojedinim djelatnostima su imale negativan/sporiji⁸ rast što je uticalo na prosječnu stopu rasta neto plate u Bosni i Hercegovini.

Naveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-III 2020. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.555 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (607 KM).

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti mjesec prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
01-2019	913	5,0%
02-2019	895	5,4%
03-2019	907	4,4%
04-2019	916	6,2%
05-2019	926	5,1%
06-2019	910	4,4%
07-2019	932	6,1%
08-2019	925	4,2%
09-2019	916	4,5%
10-2019	932	4,2%
11-2019	928	3,2%
12-2019	951	5,0%
01-2020	945	3,5%
02-2020	941	5,1%
03-2020	950	4,8%

Izvor: BHAS

U Bosni i Hercegovini u aprilu 2020. godine ukupan broj penzionera iznosio je 691,1⁹ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 1,6%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u aprilu 2020. godine iznosila je 409¹⁰ KM i u odnosu na april 2019. godine nominalno je veća za 1,8%. Najniža penzija u aprilu 2020. godine u oba entiteta nije se mijenjala i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 371,8 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 201,8 KM za penzijski staž do 15. godina.

⁸ Negativan nominalni rast neto plate je registrovan u području stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (-0,6% g/g). Pored toga, skroman nominalni rast neto plate bio je u području finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1,2% g/g), djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja el. energijom, gasom, parom i klimatizacija (1,3% g/g) te ostalih uslužnih djelatnosti (1,5% g/g), što je uticalo na rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini.

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁰ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

na dodatu vrijednost (PDV) 1,1 p.p., putarine 0,7 p.p., carine 0,6 p.p. i neusklađeni prihodi sa 0,8 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	<i>struktura</i> 2020	<i>jan-apr</i> 2019	<i>jan-apr</i> 2020	<i>feb</i> 2020	<i>mar</i> 2020	<i>apr</i> 2020
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	8,8	-3,9	8,2	3,7	-23,4
Povrati	17,9	10,2	-8,9	-0,5	3,4	-28,3
Neto prihodi - prikupljeno	82,1	8,4	-2,7	10,1	3,8	-22,2
<i>PDV</i>	<i>50,6</i>	<i>7,4</i>	<i>-1,9</i>	<i>10,8</i>	<i>-2,4</i>	<i>-20,7</i>
<i>Carine</i>	<i>3,7</i>	<i>9,7</i>	<i>-13,1</i>	<i>9,3</i>	<i>-10,3</i>	<i>-45,5</i>
<i>Akcize</i>	<i>19,7</i>	<i>4,2</i>	<i>2,3</i>	<i>14,1</i>	<i>25,8</i>	<i>-11,3</i>
<i>Putarine</i>	<i>7,5</i>	<i>16,8</i>	<i>-6,9</i>	<i>6,1</i>	<i>6,1</i>	<i>-33,4</i>
<i>Ostali prihodi</i>	<i>0,2</i>	<i>5,1</i>	<i>-9,4</i>	<i>1,1</i>	<i>-18,7</i>	<i>-17,4</i>
<i>Neusklađeni prihodi</i>	<i>0,3</i>	<i>166,0</i>	<i>-57,1</i>	<i>-42,6</i>	<i>...</i>	<i>-57,7</i>
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	8,1	-3,3	8,4	4,5	-22,9
Minimalne rezerve	18,4	0,5	-8,6	-4,1	0,2	-23,0
Budžeti	81,6	10,2	-2,0	11,4	5,6	-22,9
Servisiranje vanjskog duga	7,7	-18,9	-12,0	38,1	-42,8	20,0
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	<i>5,0</i>	<i>-21,2</i>	<i>-9,4</i>	<i>46,9</i>	<i>-40,0</i>	<i>10,2</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>2,5</i>	<i>-16,3</i>	<i>-17,3</i>	<i>21,1</i>	<i>-51,0</i>	<i>41,0</i>
<i>Brčko Distrikt</i>	<i>0,2</i>	<i>52,5</i>	<i>9,3</i>	<i>333,2</i>	<i>2,5</i>	<i>-100,0</i>
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,9	15,5	-0,7	8,6	17,8	-27,0
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	<i>9,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,8</i>	<i>4,0</i>	<i>-0,8</i>
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	<i>41,0</i>	<i>18,4</i>	<i>-1,4</i>	<i>9,1</i>	<i>18,2</i>	<i>-30,3</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>20,9</i>	<i>20,2</i>	<i>0,3</i>	<i>11,8</i>	<i>26,2</i>	<i>-32,6</i>
<i>Brčko Distrikt</i>	<i>2,3</i>	<i>7,4</i>	<i>-3,3</i>	<i>12,1</i>	<i>6,7</i>	<i>-26,8</i>

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar - april 2020. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 1,6 milijardi KM, što je u u poređenju sa istim peridom prethodne godine manje za 3,9%. Neto prihodi po osnovu PDV-a su iznosili oko 1,2 milijarde KM, što je 1,9% manje nego u istom periodu prethodne godine. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su manji 9,8% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, iz prometa domaćih roba i usluga ostvario rast od 5,9% g/g.

Prihodi od PDV-a, posmatrani samo u mjesecu aprilu, zabilježili su smanjenje od 23,3% g/g (bruto) i 20,7 g/g (neto).

Akcize. Neto prihodi od akciza su, u posmatranom periodu, iznosili oko 471 milion KM, čime su ostvarili rast od 2,3% g/g. Rast prihoda od akciza je ostvaren zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozne proizvode, koji tokom posmatranog perioda bilježe povećanje od oko 12,6% g/g, a u ukupnim prihodima od akciza učestvuju sa preko 90%. Prihodi od akciza na domaće proizvode, u istom periodu bilježe smanjenje od oko 59,4% g/g. Posmatrajući uvozne akcize po vrstama značajan rast prihoda bilježimo kod akciza na duvanske prerađevine koji su veći za 18,7% g/g. Takođe, rast prihoda zabilježen je i kod akciza na naftu i naftne derivate koji su veći za 4,7% g/g. Prihodi od akciza po osnovu ostalih uvoznih proizvoda tokom posmatranog perioda, bilježe povećanje (1,4% g/g).

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode značajan pad prihoda, bilježimo kod akciza na domaću naftu i naftne derivate, koji su manji za skoro 100,0% g/g. Takođe, značajan pad prihoda zabilježen je i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (53,3% g/g). I prihodi od akciza po osnovu ostalih domaćih proizvoda bilježe smanjenje od 10,3% g/g.

Kao i sve druge kategorije indirektnih poreza, i prihodi od akciza u mjesecu aprilu bilježe negativnu stopu rasta. Međutim, njihova stopa je niža iako dvocifrena, od stopa koju su ostvarili drugi prihodi u nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine. Detaljniji pregled u tabeli iznad.

Takse, kazne i naknade	240,6	208,1	-13,5	137,3	118,5	-13,7	377,8	326,6	-13,6
Doprinosi	1.190,8	1.169,0	-1,8	505,9	508,3	0,5	1.696,7	1.677,3	-1,1
PIO	664,9	651,7	-2,0	285,8	289,7	1,4	950,8	941,5	-1,0
Zdravstvo	470,8	463,3	-1,6	182,2	183,3	0,6	653,0	646,6	-1,0
Nezaposleni	55,1	54,0	-2,1	11,9	9,0	-24,1	67,0	63,0	-6,0
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	24,2	24,3	0,4	24,2	24,3	0,4
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,7	1,9	11,9	1,7	1,9	11,9
Ostali prihodi	3,0	1,2	-60,6	0,3	0,5	38,7	3,3	1,7	-50,7
UKUPNO	1.770,0	1.672,1	-5,5	839,7	775,6	-7,6	2.609,7	2.447,6	-6,2

Izvor: entitetske poreske uprave

Ako se prihodi entitetskih poreskih uprava posmatraju samo u aprilu, uočava se smanjenje istih od 18,2% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Smanjenje prihoda, posmatrano po entitetima je ujednačeno, što jasno ukazuje da je razlog njihovog smanjenja ograničen rad privrednih subjekata, odnosno prestanak rada istih.

Socijalni doprinosi. Prihodi po osnovu socijalnih doprinosa su najveća i najznačajnija kategorija prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava. Za prva četiri mjeseca, ukupni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, su iznosili oko 1,7 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su manji za 1,1%.

Prihodi od doprinosa, posmatrani samo u mjesecu aprilu 2020. godine, su smanjeni za 11,2%, posmatrani u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine.

Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza su na kraju perioda januar - april 2020. godine, iznosili oko 442 miliona KM, čime su ostvarili smanjenje od oko 17% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Usljed umanjenih ili obustavljenih poslovnih aktivnosti privrednih subjekata, prihodi od poreza na dobit su bili manji za oko 27,7% g/g. Na smanjenje poreza na dobit u najvećoj mjeri uticali su smanjenje prihoda od poreza na dobit pravnih lica u oblasti priređivanja igara na sreću, elektroprivrede, pošte, telekomunikacija i mikrokreditnih organizacija. Što se tiče poreza na dohodak, najveći uticaj na smanjenje su imali prihodi od poreza na obavljanje samostalne djelatnosti, kapitalne dobitke. Takođe, iako je udio ove kategorije mali, i prihodi od poreza na nepokretnosti i imovinu (porezi građana) bilježe značajno smanjenje.

Ukoliko se prihodi od direktnih poreza, posmatraju na mjesečnom nivou (april 2020. godine), prema kategorijama poreza, uočava se da je najveće smanjenje zabilježeno kod poreza na dobit (koji je i najveća kategorija) od 33% g/g. Tokom istog mjeseca prihodi od poreza na dohodak su smanjeni za oko 16% g/g, dok su prihodi od poreza na nepokretnosti i imovinu (porezi građana) smanjeni za 57,7% g/g.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Izbijanje COVID-19 praćeno je širokim padom globalnih cijena energenata. Tržište nafte najviše je pogođeno te je zabilježen ogroman pad tražnje i najbrži jednomjesečni rekord pada cijena nafte (februar-mart).¹³ Prema podacima Svjetske banke, cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u aprilu 2020. godine nastavila je padati i dostigla je rekordno nizak nivo od 21 \$/barelu. U odnosu na mart 2020. godine bila je niža za 34,7%, dok je u odnosu na april 2019. godine bila niža čak 69,3%. Pored sirove nafte, indeks hrane na svjetskom tržištu u aprilu

¹³ Izvor: The Impact of COVID-19 on Commodity Markets. <http://pubdocs.worldbank.org/en/558261587395154178/CMO-April-2020-Special-Focus-1.pdf>

03 Odjeća i obuća	91,0	90,8	89,8	89,2	90,2
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,0	100,8	100,7	100,0	100,6
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	98,7	99,5	99,1	99,2
06 Zdravstvo	100,8	100,9	100,8	101,0	100,9
07 Prevoz	100,3	100,3	98,2	89,1	97,0
08 Komunikacije	100,1	100,2	100,5	100,9	100,4
09 Rekreacija i kultura	101,4	101,5	101,6	101,0	101,4
10 Obrazovanje	100,1	100,1	100,1	100,1	100,1
11 Restorani i hoteli	102,1	102,4	102,3	102,3	102,3
12 Ostala dobra i usluge	99,9	99,8	99,9	100,2	99,9

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Na kraju aprila 2020. godine ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) prema podacima¹⁶ Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) uvećana je za 7,2% u odnosu na april 2019. godine i iznosila je 26,4 mlrd. KM. Iako su transakcijski novac i kvazi novac (kao komponente M2) uvećani u posmatranom poređenju, najznačajniji doprinos rastu M2 dao je transakcijski novac (oko 6 p.p). U okviru transakcijskog novca prenosivi depoziti u domaćoj valuti uvećani su 8,8% g/g (uz doprinos rastu M2 od 2,9 p.p) a gotovina izvan banaka je uvećana za 18,8% (uz doprinos rastu M2 od 3,1 p.p). S druge strane, u okviru kvazi novca, najveći doprinos rastu M2 dali su ostali depoziti u domaćoj valuti (1,2 p.p) sa stopom rasta od 10,6% g/g.

Tabela 6: Monetarni agregati u aprilu 2020. godine i stope rasta IV 2020/IV 2019

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi i depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (MI)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	4.796,5	8.792,6	13.589,2	2.987,9	2.544,3	7.324,3	12.856,5	26.445,7
Stopa rasta g/g	18,8%	8,8%	12,1%	10,6%	7,1%	-1,9%	2,5%	7,2%

Izvor: CBBiH

Na kraju aprila 2020. godine rezervni novac (u daljem tekstu M0) iznosio je oko 11,1 mlrd. KM i uvećan je za 5,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrajući komponente M0 najveću stopu rasta imali su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti (34,4%) ali je njihov doprinos rastu M0 bio zanemariv (0,5 p.p) zbog malog udjela. Najznačajniji doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (8,7 p.p) sa stopom rasta od 18,6% g/g. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama u aprilu 2020. godine iznosila je 118,9% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

¹⁶ Revidirani podaci za period decembar 2019. - mart 2020. godine. U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

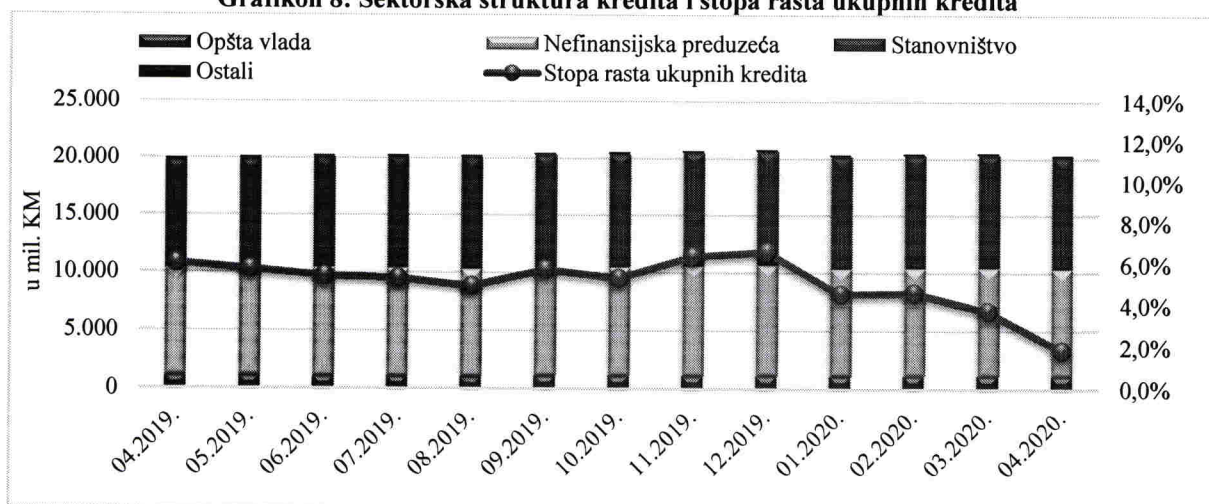
Stopa rasta g/g	34,0%	27,5%	-55,7%	19,3%	-	10,9%	11,8%
Struktura	2,2%	0,04%	1,0%	26,1%	0,0%	70,7%	100%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Na kraju mjeseca aprila 2020. godine ukupni plasirani krediti su dostigli 20,3 mlrd. KM uz stopu rasta 1,8% g/g. Krediti plasirani stanovništvu su imali najveće učešće (48,3%) u ukupnim kreditima sa dostignutih 9,8 mlrd. KM i stopom rasta od 3,4% g/g. Krediti plasirani nefinansijskim preduzećima su bili drugi po veličini (45,5% učešće) sa dostignutih 9,2 mlrd. KM i negativnom stopom rasta (-0,4% g/g). Na kraju mjeseca aprila ova dva segmenta su zajedno predstavljali 93,8% svih plasiranih kredita. Treći po veličini (5,4% učešće) su bili krediti plasirani opštoj vladi sa dostignutih 1,1 mlrd. KM i stopom rasta od 5,5 % g/g.

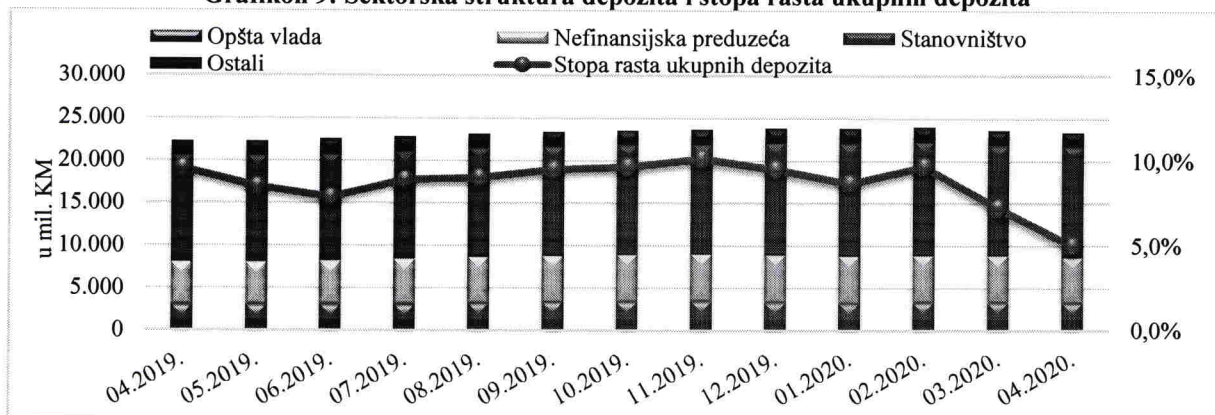
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Na kraju mjesec aprila 2020. godine ukupni plasirani depoziti su dostigli 23,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 5% g/g. Depoziti stanovništva su sa dostignutih 13,1 mlrd. KM i stopom rasta od 3,9% g/g imali najveće učešće u ukupnim depozitima (55,9%). Depoziti nefinansijskim preduzećima su bili drugi po veličini (23,2% učešće) sa dostignutih 5,4 mlrd. KM i stopom rasta 7,2% g/g. Treći po veličini su bili depoziti opšte vlade (13,9% učešće) sa dostignutih 3,2 mlrd. KM i stopom rasta od 7,4% g/g.

Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

Tabela 10: Ukupan promet (u KM) u prvom kvartalu na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Apr-18	6.561.262	14.685.166	21.246.427
Apr-19	19.588.095	54.297.700	73.885.795
Apr-20	18.692.571	216.706.612	235.399.183

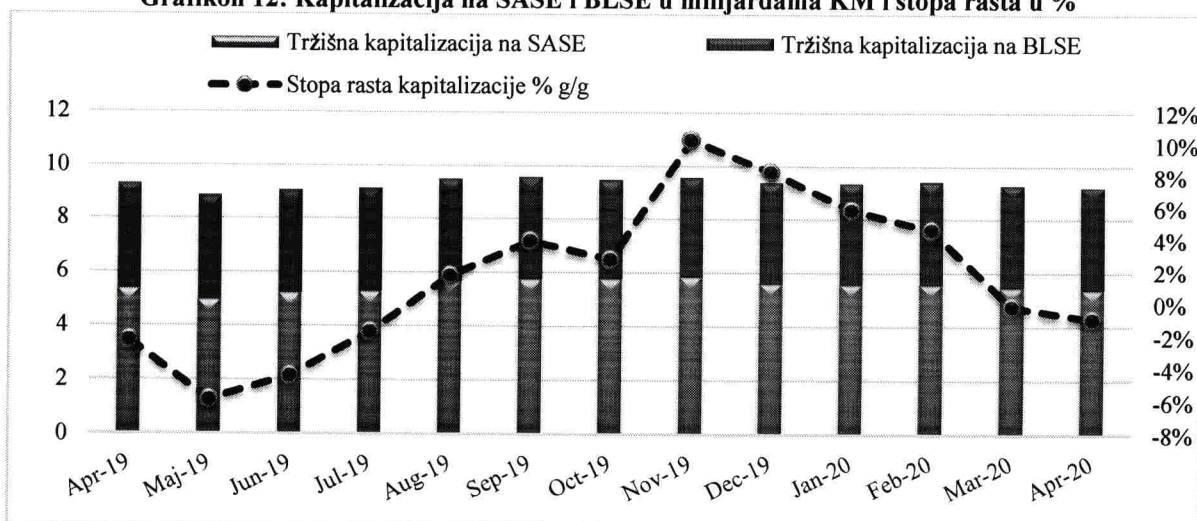
Izvor: SASE i BLSE

Na kraju aprila 2020. godine kapitalizacija na SASE je iznosila 5,36 mlrd. KM i uz negativnu stopu rasta od (-0,4% g/g) je ostvarila učešće od 58,1% u ukupnoj kapitalizaciji.

Na kraju aprila 2020. godine kapitalizacija na BLSE je dostigla iznos od 3,86 mlrd. KM i sa negativnom stopom rasta od (-1,6 % g/g) je ostvarila učešće od 41,9% u ukupnoj kapitalizaciji.

Na kraju aprila 2020. godine ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je uz negativnu stopu rasta od (-0,9 % g/g) dostigla iznos od 9,22 mlrd. KM.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Trend slabljenja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini iz prethodne godine dodatno je intenziviran u 2020. godine usljed širenja pandemije virusa Covid-19. Širenje virusa Covid-19 veoma negativno se odrazilo na svjetsku trgovinu pa i samim tim i na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za period januar-april 2020. godine zabilježila pad ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene od 14%, što je posljedica pada izvoza roba od 12,7% i istovremenog pada uvoza od skoro 15% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, ako se podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni posmatraju na mjesečnom nivou odnosno samo za mjesec april 2020. godine kada je pandemija u potpunosti zahvatila i Bosnu i Hercegovinu pad izvoza roba je iznosio 32,7%, dok je uvozni pad iznosio preko 35%.²⁰ Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

²⁰ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za april 2019. godine-prethodni podaci“, 20.05.2020. godine.

smanjenja uvoza roba koja su dovela do smanjenja ukupnog uvoza registrirana su u okviru uvoza motornih vozila 33,5% (-2,1 p.p), rafiniranih naftnih derivata 201% (-1,6 p.p), električne energije 80% (-1,5 p.p), sirovog aluminijuma 43% (-1,1 p.p), kamenog uglja 37,6% (-1,1 p.p), kao i mašina i uređaja 32% (-0,7 p.p.). Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu za period januar-april 2020 godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da je najviše robe uvezeno iz zemalja EU u iznosu od 3,3 milijarde KM što predstavlja smanjenje od 15,4%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 661 milion KM što predstavlja smanjenje od 8,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine u prva četiri mjeseca 2020. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Hrvatske 23% (-2,3 p.p), Italija 15,6% (-1,8 p.p), Njemačka 12,7% (-1,6 p.p), SAD 34,5 (-1,3 p.p), Rusija 33% (-1,1 p.p), Srbija 8,8% (-0,9 p.p) i Kina 11,5% (-0,9 p.p). Slabljenje izvozne tražnje koji se manifestovao padom robnog izvoza od 12,7% uz istovremeno smanjenje domaće tražnje kroz pad robnog uvoza od 14,8% rezultirali su smanjenjem robnog deficita od 18,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se struktura robnog deficita posmatra po proizvodima vidljivo je da najznačajnije kategorije predstavljaju prehrambeni proizvodi, rafinirani naftni derivati, motorna vozila i farmaceutski preparati. Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza rezultirali su poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini za 1,5 p.p koja je na kraju posmatranog perioda iznosila 61,3%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2020. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja Informacije nisu bili dostupni novi podaci o stranim direktnim ulaganjima za K1 2020. godine.

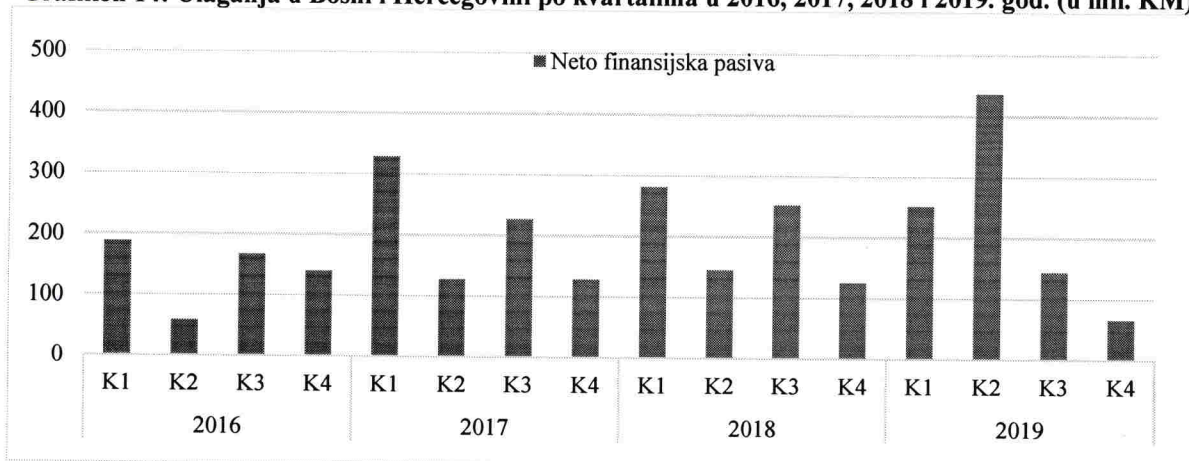
Prema podacima objavljenim od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine²¹ ukupna strana direktna ulaganja (u daljem tekstu SDU) u 2019. godini su iznosila 898,6 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za 11,6% g/g. Reinvestirane zarade²² su u 2019. godini iznosile 479,7 mil. KM i veće su za 25,3% g/g. Učestvovala su u neto finansijskoj pasivi više od pola, tačnije 53,4%.

Tabela 12: SDU po kvartalima u 2016, 2017, 2018. i 2019. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2016	188,2	59,4	167,5	140,1	555,2
2017	328,4	127,4	227,1	128,5	811,4
2018	281,5	145,5	252,4	125,6	805,0
2019	251,7	436,6	143,6	66,7	898,6

Izvor: CBBiH

Grafikon 14: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2016, 2017, 2018 i 2019. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Dana 30.04.2020. godine kreditna agencija Standard & Poor's je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting i promijenila izgled "B pozitivni izgledi" u „B stabilni izgledi“. Trenutno važeća ocjena „B3 stabilni izgledi“, od strane Moody's Investors Service se nije mijenjala tj. u septembru 2019. godine je samo potvrđena već ranije ustanovljena ocjena od strane ove agencije.

²¹CBBH - BOP6_Q 2015-Q4 2019.

²² Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.